

Sygn. akt V KK 53/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Roman Sądaj (przewodniczący)

SSN Marian Buliński (sprawozdawca)

SSA del. do SN Jacek Błaszczak

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jacka Radoniewicza,
w sprawie **A. K.(poprzednio C.)**, skazanego z art. 271 § 1 kk
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 13 września 2016 r.,
kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Okręgowego w Z.
z dnia 19 listopada 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Z.
z dnia 5 maja 2015 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z dnia 5 maja 2015 r. uznał A. C. winnym tego,
że w dniu 22 listopada 2013 r. w Z. w celu użycia za autentyczny podrobił poprzez
wypisanie zaświadczenie o zatrudnieniu i zarobkach wystawione na nazwisko M.B.

tj. popełnienia czynu stanowiącego występki z art. 270 § 1 k.k. i za to skazał go na karę 4 miesięcy pozbawienia wolności.

Apelację od tego wyroku złożył obrońca oskarżonego zarzucając temuż wyrokowi:

„1. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 424 § 1 k.p.k. poprzez nieomówienia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyczyn z jakich Sąd odmówił wiarygodności wyjaśnieniom oskarżonego w części w jakiej nie przyznał się do stawianego mu zarzutu, lakoniczne i arbitralne przyjęcie winy i sprawstwa oskarżonego, w sytuacji, gdy oskarżony w sposób logiczny i wiarygodny odniósł się do stawianego mu zarzutu, a jego wyjaśnienia nie zostały obalone przez inne dowody przeprowadzone w sprawie, a także nie odniesienie się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do pojęcia dokumentu w rozumieniu prawa karnego materialnego oraz niedostateczne wyjaśnienie podstawy prawnej rozstrzygnięcia,

2. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia polegający na ustaleniu winy i sprawstwa oskarżonego popełnienia przestępstwa z art. 270 § 1 k.k., w sytuacji gdy zebrane dowody w sprawie nie pozwalają na dokonanie takiego ustalenia”.

W oparciu o to skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od stawianego mu zarzutu ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.

Sąd Okręgowy w Z. wyrokiem z dnia 19 listopada 2015 r. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uznał „oskarżonego A. C. za winnego tego, że w dniu 22 listopada 2013 r. w Z. będąc osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu wypisał zaświadczenie o zatrudnieniu M. B. w prowadzonej przez siebie firmie o nazwie „Usługi finansowe i ubezpieczeniowe A. C.” i osiągniętych z tego tytułu dochodach poświadczając w nim nieprawdę co do w/w okoliczności mających znaczenie prawne, tj. występkę z art. 271 § 1 k.k.” i za to wymierzył mu karę 4 miesięcy pozbawienia wolności, utrzymując w mocy zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie.

Kasację od tego wyroku złożył obrońca oskarżonego zarzucając temuż orzeczeniu:

„1.rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie art. 455 k.p.k., poprzez dokonanie niekorzystnej dla oskarżonego zmiany, a nie poprawienia kwalifikacji prawnej czynu z art. 270 § 1 k.k. na czyn z art. 271 § 1 k.k., pomimo braku środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego oraz po dokonaniu przez Sąd odwoławczy zmiany ustaleń faktycznych wyrażających się w zmianie opisu czynu, w sytuacji braku podstaw do dokonania przez Sąd odwoławczy poprawienia błędnej kwalifikacji prawnej czynu na niekorzyść oskarżonego,

2. rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie art. 433 § 1 k.p.k. w zw. z art. 434 § 1 k.p.k. poprzez wykroczenie przez Sąd odwoławczy poza granice środka odwoławczego, co w konsekwencji doprowadziło do zmiany wyroku Sądu Okręgowego z dnia 19.11.2015 r., przez przyjęcie, że oskarżony A. C. dopuścił się popełnienia przestępstwa kwalifikowanego art. 271 § 1 k.k.,

3. rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia, polegające na obrazie art. art. 434 § 1 k.p.k. poprzez orzeczenie przez Sąd odwoławczy na niekorzyść oskarżonego, pomimo braku środka zaskarżenia na jego niekorzyść.”

W oparciu o to skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na kasację Prokuratora Okręgowego wniesiono o oddalenie kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

Na rozprawie przed Sądem Najwyższym prokurator Prokuratury Krajowej poparł wniesioną kasację.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Bezsporne jest, że w przedmiotowej sprawie apelację złożył jedynie obrońca oskarżonego, podnosząc w niej dwa zarzuty, pierwszy dotyczący uzasadnienia wyroku (art. 424 § 1 k.p.k.) a drugi zarzucający błąd w ustaleniach faktycznych sprowadzający się do zarzutu błędnego ustalenia przez sąd pierwszej instancji, że to oskarżony podpisał się pod zaświadczeniem o zatrudnieniu.

Wobec tego przy rozpoznaniu tej apelacji sąd odwoławczy był ograniczony treścią art. 433 § 1 k.p.k. a zatem winien rozpoznać ją w granicach zaskarżenia i

stawianych zarzutów a w zakresie szerszym w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439 § 1, art. 440 i art. 455 k.p.k., a z uwagi na niewniesienie środka odwoławczego na niekorzyść oskarżonego nie mógł orzec na jego niekorzyść (art. 434 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Zgodnie z art. 455 k.p.k. sąd odwoławczy nie zmieniając ustaleń faktycznych poprawia błędną kwalifikację prawną niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów pamiętając jednocześnie, że poprawienie kwalifikacji prawnej na niekorzyść oskarżonego może nastąpić tylko wtedy, gdy wniesiono środek odwoławczy na jego niekorzyść. W tej sprawie sąd odwoławczy procedował nie zauważając, że apelację złożył jedynie obrońca oskarżonego (poza opisaniem tej apelacji na początku uzasadnienia swego orzeczenia) i jakie skutki (ograniczenia) ten fakt wywołał w postępowaniu odwoławczym. Na ośmiu kartach uzasadnienia wyroku sąd odwoławczy ani słowem nie odniósł się do art. 433 § 1 k.p.k., art. 434 k.p.k., art. 455 k.p.k. Natomiast na podstawie dokumentacji dotyczącej zgłoszenia przez oskarżonego działalności gospodarczej nadesłanej przez Urząd Miasta w Z. poczynił odmienne od Sądu pierwszej instancji ustalenia faktyczne, że oskarżony był osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu, podczas gdy sąd orzekający ustalił, że oskarżony podrobił (dokument) czyli zrobił coś do czego nie był uprawniony. Te ustalenia znajdują się poza zakresem zaskarżenia i nie mieszczą się także w dyspozycji art. 455 k.p.k. (nie zmieniając ustaleń faktycznych) i w sytuacji gdy obrona kwestionuje popełnienie przez oskarżonego czynu z art. 270 § 1 k.k. (nie podrobił dokumentu, gdyż go nie podpisał) poczynione przez sąd odwoławczy nowe ustalenia faktyczne i przyjęta kwalifikacja prawna jest niekorzystna dla oskarżonego. Zauważyć przy tym należy, że sąd odwoławczy w zakresie tego ustalenia (że oskarżony był osobą uprawnioną do wystawienia dokumentu w postaci zaświadczenia o zatrudnieniu) nie ustrzegł się sprzeczności w uzasadnieniu swego orzeczenia. Na k. 5 uzasadnienia Sąd ten w oparciu o fakt zgłoszenia przez oskarżonego prowadzenia działalności gospodarczej dowolnie wywiódł, że oskarżony był uprawniony do wystawienia zaświadczenia o zatrudnieniu (każdej dowolnej osobie), a na k. 6 na kanwie niniejszej sprawy stwierdza, że „oskarżony A. C. był przedsiębiorcą i mógł pracownikom wystawiać zaświadczenie o zatrudnieniu

i osiągniętych zarobkach w swojej firmie”. Zatem oskarżony był osobą uprawnioną do wystawienia przedmiotowego zaświadczenia nie wszystkim lecz jedynie osobom zatrudnionym w jego firmie (pracownikom).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy uznał kasację obrońcy oskarżonego za zasadną i orzekł jak na wstępie.

W toku ponownego rozpoznania sprawy Sąd odwoławczy zobowiązany będzie do powtórnej oceny zasadności wniesionej przez obrońcę oskarżonego apelacji – oceny uwzględniającej jej kierunek, zakaz *reformationis in peius* oraz pozostałe uwagi przedstawione w niniejszym uzasadnieniu.

kc